

Absender:

Stepparts N. 1 Sch. 8 Sch. 8

Wohnort, auch Zustell- oder Leihpostamt
0672, Maderitzg. Borsdorf, Ziemer
Straße, Hausnummer, Gebäudetel., Postwerk oder Postschließfachnummer

Strabe, Hausnummer, Gebaude- und Werk- oder Postschreibnummer

Добрий день мої милому
Васильку українцю. Дозво-
ляю написати вам коротень-
кого листа на свою рідну
україну і до своєї рідної
сім'ї. Мамі Марусі й
моїм дітям писати з
наміром своєму дзвонити
вашим привітом від серця
пошилого своєї сім'ї рідної.
Мамі Марусі й дітям
я так же хочу вам розказати
і знати мимомоменту
моя і діти Губові і Грині

Postkarte

24. Zeind

Sumerska oblast
Scherpiwskyj rajon
dorf Wasilivka
Ludan Hulyna.

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Малоко моя родина я живу у селі на том же міс-
ці родило на полі рвемо квасило хос вока цієї землі
по тут не донизають нас посила а землю варять
із строгачами до воли припині істи у селі землі
моями так як у нас стедра ідуть до родючої на нана
тебе ідуть по ми буріну не імо до ми не на
нужні стонімо а сами готуємо собі обід ми
лагодимо і вечерю а паратка варе усім а спідан
из і вечері сами готуємо до утрона не хоситесь
у ставати рано а у 6 годин на роботу і робимо
до пів 9 а тоді пів часа оддику і з 9 до пів 12 і на обід
півтора часа на обіді у 1 годин ідемо до роботи
і до пів тоді оддику до 4 год і у 4 год роботи і до 6-7.
Оце моя моя родина у марі часи на полі по
додому ходимо на обід а більше іздано тут поля
нидалеко не так як у нас. с тем до свідання
писала ваша донка Дуна Свдана 5/III-43 року.

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Евдокименко
Warga

Gemeinschaftslager Gladbeck Zweckel / Westf.
Lagerstempel: Lindenstraße 1 (Deutschland)
mit genauer
postalischer Angabe

Stübe 111.

22/11-43

Здравствуйте май дорогі
родные, папаша, и мамочка
и Маруся и Марфуша.
Во-первых строком я
вам сообщаю, что я
ваше отаритку получил.
Разрешите мне передать
свой чистосердечный прив-
ет и пожелать Вам
отличных успехов Вашей
работе, родные я пока.

2661

Ukraine.

2

Postkarte
mit Antwort

Назvu области, повіту і уряду пр-
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писати латынскими буквами

Кому: Евдокименко Михайл

in:

куди:

куда:

Straße:

Булаця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Dorf Tschertorichi

Gluchowski

Sumsko

жизно и здорова и того вам желаю, ~~я~~
родные я вам пишу часто ну я написала
а теперь я вам написала три открытки,
а вы уже четыре получили, мама я вам
писала новостей а вы мне скидываете
ну новостей нету писать, яки есть хотя
~~и~~ Мама шомебуть, мама я получила розом
две открытки из Глухова и здраву мама я
вам сообщаю что я работаю подружкой работе мне
теперь легче чем было, работа легкая ну
тропе опасна, ну неважно, работю, Мария тоже
там же я только неодолю себе родные я
вас прошу чтоб писали по частей ~~и~~ забавали
меня, новостей у нас особих нету писать нечего
бо нетем родные Довидаю маме и Тата и
родные сестрица Маруся и Маруся и все родные
и целую всех моих киме верах да ~~и~~ бога ~~и~~ ^{песа} ~~и~~
Ваня.

Absender: Evdokimenko

Надавець:

Отправитель: Michail

Dorf Tschertoriki

Kreis Guchowski

Gebiet Lumska.

Deutschland.

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому: Evdokimenko

Wajja

Gemeinschaftslager Gladbeck Zwockel / Westf.
Rhedenstraße 1 (Deutschland)

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Stübe III.

Absender:

Saudokimenco

Надавець:

Отправитель:

Frederica

Lagerstempel

mit genauer

postalscher Angabe

Sanger mündel

Zucker Raffinerie

Postkarte

mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

An, Komu:

Saudokimenco

in:

куди:

куда:

Straße:

булави:

лица:

Kreis:

Powit:

Район:

Dienstpost

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Maxim

dorf Aeenzino

Kreis Grosefene

bez Sumeno

Тата. мам. петри.

маши. дучи. вани.

не журится я скоро

буду дома мо и

досвідання радни

пердано воя

привет аще передом

првет тети марини

и матрьери и альо

ши и бабуски можт

она пришло из родни

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Письмо пишу 29 августа. Письмо отозвонилось
вашей Федори макашевич дочке здравствуй
дорогим родителям мама и папа я
жива здорово того и вам желаю
всей вашей хорошей жизни мама
и папа не курите обалдею я живу
хорошо харчей хватает а работа
на цукрофабрики сахар я кушаю
только по часу работы 10 часов новостей
нет никаких а квартира хорошая
нас 6 человек 3 Алексеи я 3 вайко
и здукаю и золькаю и золькою и злато
но и досвиданья дальние мне писат не
досвиданье радния пердаю вам привезу

Absender: _____
Надавець: _____
Отправитель: _____

Postkarte
(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Antwort in Germania

. R-53

An, Кому:

Sawdomienko
Langermünde

Zuckercoffineria

Ort:

Kreis Stendal

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Лагодніменко

Гандермюнде

Зингерштрассе

Lagerstempel

mit genauer

postalischer Angabe

Postkarte

mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці,
писати латинськими буквами.
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами.

пошта пиши мене отримай
поскарей пиши я
хочу сказати если
хочеш узнати свідку
сестру дьку то я можу
найти по газеті
скоро и прегат вам
обратно откритку
досвідання жсду
ответа як самою
лето +

An, Кому:

Токинова, Вася

in:

Dorf Вівка

куди:

куда:

Straße:

Kreis Грозненск

Булаца:

Улица:

Kreis:

Повіт:

bez: Симск

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Dëutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Тисьмо пицено 29 Авгста. Тисьмо отиз
вашей подруге Федори максимави добрий
день дорогога подруго парасковя козми
передаю вам привѣт отседа я жива и
здорова того и тебѣ желаю ввсей твоей
хорошей жизни дорогога подруго я
парасковя як я тут скучаю павейх рад
и поевойх подругах Сожу салы вквар
та только дѣлаю табаку свѣтлы
памо пишу я тебѣ передаю прѣ
нотами Фитисевни я пишу тебѣ и
нотами 2 открытки розом а посто
меня напишете ти в пилучниих
досвиданиа подруга передаю прѣт пишу
и твой родным Топи и маме.

Absender:

Губенко Борис

Berlin Adlershof

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Остаток бланка Adlershof

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Знак № 61 "С"

Взрастуйте мамина
Передаю вам свой
берлинский далекокут-
ный привет и
желаю всего
хорошего в вашей
домашней жизни
Лисимо с вами

Postkarte

mit Antwortkarte

6 6

Украина

Сумська область

Ужнівський Kreis

dorf Terni

Stras Sidkizmirka

Губенко Одарка

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

VII

получив те то ви писали 14 августа
та з дуже радити що ви написали
мені писмо намагаю новості з знаю
мудре чим ви так що. ви пишіть тільки
і такі які мені не зважаю. Напишіть
мені яку поїхав звичай іван і який
він прийняв писмо то дойте мені адрес
пишіть хто поїхав у Германію на війну
чи звідко і звідки туди писмо і до адрес
новостів пока мені ніщо з нильз писати
ну і вам написав усе шість не знаю чи по-
лучили. Фотографію і прийшло всім
15/IX з поштою 10 фото. чейм родичам
но ви напишіть мені своє і напишіть мені
також дуже з на себе обіжають що навчив
курить за тижнем прокурюю бо марок по
російській 8/IX-1943 Б. Євченко

Absender: Ławenko Odarm
Łumiska Gebiet
Wohnort, auch Zustell- oder Leihpostamt
Włocławski Kreis
Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer
Dorf Jermu

Postkarte
(Antwortkarte)

Ławenko Boris
Berlin Adlergestell
Astarbeitlager Adlergestell
Baracke N 61, C"
Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

1
210
2
90
Jii

Absender Ewanko Boris
Berlin Tempelhof
 Wohnort auch Zustell- oder Tempelhofamt
Textilwerke S. Henning
 Straße, Haus Nr., Gebäudeteil, Stadtviertel, Postfach, Postfach Nr.
Friedrich Wilhelm StraÙe
Sera Kaufhaus 52-56

G. m. b. H.

die beliebte Einkaufsstätte
 in Tempelhof
 Berliner Straße 126

Postkarte

Ukraina

Sumyga gebie

Ulymivskij kreis

dorf Terni

StraÙe Pidkuzniwka

Ewanko Ogoroka Cmenakob
 Straße, Haus Nr., Gebäudeteil, Stadtviertel, Postfach, Postfach Nr.

Б. Івченко 2. Берлін
Добрий день мамаша передаю вам свій привіт
сповідаю що я не в і здоров чого і вам не маю
в вашій домашній не в. Мамаша писав і
ваше пошту в як в писав 14 листів за
которе дуже дякую. Я дуже радий що дома
все хорошо. Із писати то за 9 листів і писав
пошту в і в вас писав без уопи пошав 10
фото писав з величчю і. Шейні і. і. Задішкочу
Томашенку 2. Біловолу В. а отвста не пошту в
Мамаша і січас пока не в нічого за мене
не біспокоїтсь. трохо тільки на шот
табак, як можно то пришиїть. Тока
досвідаті і недю отвста як еоловей лета
Тока все ложечсь спатъ. 22/ІІІ-1943г.

Б. Д. Івченко.

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Peter Jensenho

L. Paul Rüdiger

Gollnau - Langenholz

Lagerstempel

mit genauer

postalischer Angabe

Postkarte

mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці

писати латинськими буквами

Район, область и бюро труда

писать латинскими буквами

Лит 29 серпня 1943р.
Від вашого родитиля
Питра Здасюйти
Мої родитиля тинер
і я вам напишу що
я ваши піомо помучив
і зразу вам написав
і улі ліні тут ниваж-
но чиризте моя хорш
ходив я і в болницю ку
нвомагаєтця родну

An, Кому:

Marek Jensenho

in:

куди:

куда:

Straße:

Булаця:

Улица:

Kreis:

Pobit:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Panasinka

Serovo - Dillina

Ukraine

Литя

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

так які родв істи дають чотири рази дають
хліб карашку масло м'ясо пишійт як ви там
живите чи ввас сей год урцці та ябука уреди-
ли зогородили тут такого пиша сажі в горб-
узів кукуркузи ну міні цього хачища
пишіт які увас новсті бов мене новості
мало так як ви ісами заєте що я ні
куди ни хожу унеділто хожу до товари-
шів ну нічого скоро войн кочища
приїду до дому пишійт пісма часо хоч
офрени добро нема ави пиші мажид які
заваляється живіт хоч ви харащо не
сортиса бо я як здурнаю по дом як
жили у зтани дсіаня паридар вачи
усил пишет мамі галі стопіліді ваторові

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Lagerstempel

mit genauer

postalischer Angabe

дідів.
Ситниковий Федор
Модриця Федор
Молдава 23
23/10-43
Здоровіє наше дорожче рад-
тем наших мамочок Катя
Ваня і Таячка. передаю вам
свій сердечний привіт і по-
лаю вам короткої життя і
здоров'я. першим ділом со-
щити моє життя і здоров'я.
дорожче наших родичів і на-
приємності ми в часі життя
у байраках по 20 чоловік.

Postkarte

mit Antwort

Назва області, повіту і уряду праці:
писати латинськими буквами
Район, сільрада і бюро труда
писати латинськими буквами

An, Кому:

in

куда:

куда:

Straße:

Булава:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienst-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Ukraine

Ситниковий Федор

г. Молдава

Детровська

Заріччя

Скостарська

Усмань

Усмань

Усмань

у Котикаты. Самих в Котикаты приходила девочка ва-
рошизня Канстанья и Чибизух. папаша пишет
як вы там живайте як у вас новосты нам ко-
то известна то мы очень беспокойся и душой вы
придете нам увидица из своим родным. у нас в ла-
чире новостей нет никака. папаша и сами папаша
несколько открыток по отбаве не папаша ни одной
если папаша мою открытку то не другой старине
копашине мне пишет як там Колья я про сло
~~каждый~~ ^{день} душой вы от дома или нет як там сест-
рица была папаша из своим детками передавайте
им привет передайте привет Кате Жикату и их дет-
кам и также сестрица Колья Шура и Володя. Силы
и до свидания жду ответа знемеренно ваши дох А.А.

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Евменов Федор
село Тухот
Смоленский район
Сумской области.

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому: Евменова Анастасия
г. Берлин, Бергштр. 23
Луги Тухот II Ст. 23.

Ort: _____

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Звезда звет.

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Lager RHEINBLICK
Grenzach (Baden)
Hauptstrasse

28/III - 432.

Добрий день мені і
Вероніці пише вам
бува і передає
привіт з серця.
Мила мені
як ніколи і ваш
послання отримав
а з вас нічого
сього нічого, все

Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область і бюро труда
писати латинськими буквами

Кому

Larodokja Storochnova
Pischine

ім:
куди:
куда:

Straße:
Вулиця:
Улица:

Kreis:
Повіт:
Район:

Dienstpost-
amt oder
Gebiet:
Область:

Arbeitsamt:
Уряд праці:
Бюро труда:

Trostinivskij
Sumka

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши wyra3но і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

получила только одну, ну спасибо и за
одну что не забыли. Петья писал мило я
не много работала на кухне где готовит
немцам, только очень много работы, одеть
обуть есть что, так что мило писал
и еще лучше если бы домой вернулись
ну ничего дождемся, надо все трудности
перенести. Петья получил а от дяди Макабу
рина письмо и еще отписала письмо маме
писала. Петья пишет мне все новости, я хочу
очень знать. Задний до свидания, привет
вашим всем родным привет Макабуриным
и тетюшки Анютки, я все все часто вспоминаю
как вы все были хорошие. Целую всех и про
щай.

Absender: _____
Надавець: _____
Отправитель: _____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Postkarte
(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому

Ennschwa &

Lager RHEINBLICK

Grenzach (Baden)

Hauptstrasse

Ort: _____

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Absender:

Нарачена дер
Отправитель

VDO TACHOMETER A-G

Frankfurt/M.

Mainzerlandsr. 191

Lagerstempel

mit genauer

postalischer Angabe

3508

Postkarte

mit Antwort

Назву области, повіту і уряду пра
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латынскими буквами

An, Кому:

Prokopi Tschepetov

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Район:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Трим.

Staro-Trimski majon.

Речення Салц.

VII

20/II-43. Здравствуй мн.
годважаемый Троникса!
(дед) во первых строках моего
письма хочу сообщить что
мы живы и здоровы, но тебе
желаю гораздо лучше в твою
молодую юную цветущую жизнь
Дорогой Троникса! мы очень
были счастливы когда полу-
чили от тебя открытку
да и мы ты Троникса нас всегда
обидно потому что мы так
вдвигали со своим другом Троникса с тобой

конечно нам было очень
приятно

Писала твоя бабушка Надя. передаю привет мойим родным.
Дорогой у нас Линия (Шрейбер) Пиши кратко и ясно на письмах! Пиши ясно и только на письмах!
мы ни одной минутки не забываем про тебя всегда рас-
сказываем девочкам все про тебя, а теперь мы
даже нет ни Трети, ни Тати и др. не кто нас не рад
веселит в скучные и грустные. очень часто вспоминаем
как ты устраивал танцы. Третье! мы бы все за-
дали всем по нам передаю столько отрывочного. но
да не забываются на нас. Ну ничего когда нибудь буди
вместе тогда от гуден за все. Третье! мы все пред-
ставляем как бы там работаете и как дейую девицы
ну ничего настанет время да мы будем поздно
А теперь опишу о нашей старой работе мы одну
неделю пою, другую дни. В субботу до 2 часов с
двух гуден и воскресенье гуден. гуден с 12 до 2.
ну все. Довидаю. Привет всем родителям и девочкам,
Тати Б. Каледи, З. Мими. И. Паве. И, и др. от всей нашей
плетерки от твоей сестры и от всех девочек от Мамы
и мамы Довидаю Третье. Надя.

Absender: _____
Надавець: _____
Отправитель: _____

18
Postkarte
(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому: *Nadia Kustafienwa*

VDO Tachometer A. G.
Frankfurt am Main
Mainzerlandstr. 191

Ort: _____
Lager- oder
Firmen-
Stempel

Absender:

Alois Scholz

Dorf Würben

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Kreis Grottkau

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Reg. Bez. Oppeln

Собщені ншнѣ все подробно.
Привіт: Лазовицям, Шурі, Васи,
Лені, мамі, Вані, Мамі, Бурлаге-
вичам, Вейм, Вейм, Вейм.
Чи не гуть про Лиду?

DER FÜHRER
KENNT NUR KAMPF,
ARBEIT UND SORGE.
WIR WOLLEN
IHM DEN TEIL ABNEHMEN,
DEN WIR IHM ABNEHMEN
KÖNNEN

Postkarte

Ukrainer

Andrius Gwtuschenko

Dorf Slawgorodok

Kreis Krasnopolle

Gebit Sumy

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

7

2 Як Ви вже знаєте, що я робив на фабриці
зипу, а тепер уїдѣть у хазіна. На фабриці
я робив у. одному місці з Іваном Харгешком, він
додому нісвати не писав, не хотів, тоді ж я їхав до
хазіна то його забрали кудись далі на спеціальності
А тепер до цього хазіна прикрітили на 2 роки як
ми вже буди. Більше кало мене з того села немає
нікого і незнаю де, тільки у цьому селі з Віницької
Шиталирської обл. в хлопців. Говорить по німеччині
я уже можу так що мені все легко. Ми робили у 3
х, пий хазіна, такий як і з ростом і годинами і його остер
20 років, а 2 брали у слюдаїна. Общелі все добре.
Наста! такіть все про свою жизнь, и роздали землю
як ми вите, що в на хазінаві, що रहे Василь і Шурка
як ми вите Розиви лалоді, и ще хто вїхав до Німеччини

Absender: .....

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt .....

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer .....

Der Luftschutz

braucht dringend den Fern-
sprecher nach Luftangriffen.
Darum führe Du dann **keine**
Privatgespräche!

Postkarte

Deutschland

Alois Scholz

Dorf Würben

Kreis Grottkau

Reg. Bez. Oppeln

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer .....

Absender:

Hlois Scholz
Dorf Würben
Kreis Grätzkau

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Reg. Bek. Vereln.

гармонія. Общел мені дуже
добре. У місяць попутного
При відпуск говорю. як
З роки туди побудеш, тоді
буде відпуск, або сіас. як
хти на тое місце зрідний
приїде, а з додошу. Коли
війна зкінчиться, тоді з
приїду, як живий буду.
Питайте друзя відкрити.

Nach Luftangriffen

keine Privatgespräche
am Fernsprecher! Du gefährdest sonst
luftschutzwichtige Gespräche!

3773
Postkarte

Ukraine

Swlutschenko Andrius
Dorf Slawgorod

Kreis Krasnopolle

Yebit Samu

Arbeitsam Krasnopolle

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

7

29. VIII-1943р. Здрастуйте! дорогі мої родителі
тата, Леночка і мама, до я ще не бачив і незнаю дів
Передати Вам свій привіт і стіну нахвалити, що
я живий і здоровий тога і Вам пишу. Для мене
сьогодні дуже радісний день бо я отримав від вас
відкритку, яку ви писали 25/VII-1943р. і пишіте
що живите нічого харамо то це для мене
милешало на душі бо я був нехороші слухи
а тепер переконався сам що все іде у вас добре
Мату! Я уже чекав від вас одержувати
листів аж сьогодні вранці у полі і мені принесе моя
хазайка від вас листа і казирить потанцюю то я
танцював один раз а ще як проштаб то мені
радісти не було. Ну все нічого. Опишу трошки
про себе. Роблю я у газіно, як і звесно, їсти дуже
добре 5раз на день, одзвонив і одувався тем усе
єсть, а також празничний костюм, велосипед, гачи,

Absender: .....

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt .....

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer .....

Der Luftschutz

braucht dringend den Fern-
sprecher nach Luftangriffen.
Darum führe Du dann **keine**
Privatgespräche!

Postkarte

22

Deutschland

Alois Scholz

Dorf Würben

Kreis Grottkau

Reg. Bez. Oppeln

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer .....

Absender:

Надавець:

Отправитель:

An Duzja Gurtzchenko
bei August Faulst
über Kempfeld Buchwalde

Lagerstempel

mit genauer

postalischer Angabe

"Habe"

Postkarte

mit Antwort

Назву області, повіту, уряду
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латынскими буквами

DEUTSCHES REICH

An, Кому:

Ukraine
Schenigowska Gebiet

in:

куди:

куда:

Straße:

Булаця:

Улица:

Kreis:

Powit:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Krolewie

село Тонієрнк

Гринговека область

Иванченко Александр

Савелевна

Добрий день родные. Я живу и
здоровя наконец в Германии с
1/III - 42 года живу в селі рудні
в хазіна мне хорошо Вала Токи
в тут रहे на заводе я з кето
перетисуюсь Родная сестри-
ка я полугиш мою відкрику
то дай пожалуйста ответ
и все живи дитки твои де
братки мои опиши все

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

подробно какая я б была счастлива коли б от тебе получила хотя одно слово; Милитополь я получаю письма все хорошо но одно большое несчастье наша родная тетя умерла 11 апреля 43 года. в среду а дядя живе у Яшки мужа нашего не много, дети не все взрослые работают я тоби багато вже писала, но от тебе все нема відповіди Мура вещи мои почты все остались в Милитополь родная сестричка нашим как ты проживаешь. в том вы ходите как с харками передай всем родным от меня привет война окончится дасть бог увидимся Мой адрес написанный на этой открытке с тем добивание целую я вас крепко родная сестричка береги свое здоровье. надеюсь на бога не думай за нами мне хорошо.
в ответ с кетерпшием Евгенко Дуся С.
1 июля 43 года.

Absender:

36 54
Hermann Dunkel
36 54
Königsberg i. Pr.

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

25
Berlin Halina Bogdanowa

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Postkarte

Письмо от 1943 г.
1 августа 1943 г.
Здравствуй, моя
дорогая мамочка!
Впервые отроков
моего письма

Faßt
Kohlenklau!

Verderbt dem Kohlenklau den Spaß
und spart mit Kohle, Strom und Gas

25
Anna Zernischowa
Schtat. Putinwel
~~Straße. Staroblogo-~~
wischenzkaia 24

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

~~Putinwel~~

спасибо что это пишет вам
крепкая дочь ваша что я пока живу
и здорова но вностазием времени я
уже не работою 1 месяцу со мною
иде болят ноги но прошу вас
что бы вы не говорили чтоб бы они
такой перестраивались. Дорогая
моя мамочка за всё мне тут и
хорошо но только что я очень
скучаю за вами всеми по небу
бо бог даст что скоро приедете
все друзья помните как наша мама
и папа и ка жемичка бабьма и она
уже или нет. етес ли до свидания
осталось вам дочь ваша.

Absender:

Eguinova Marija
Albert (Khed)

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Wiefraherst. 94

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Доброго дня! У нас из Термат
Здраемдыме ман пагнубе
мама и Пама Нора Тар
и Дуни, мы вам со Сугаеи
отом что мы нубы изго
робо рубо и вам менаи
Соромой нубы, Первва
доброт мы вас Пама и
Нора подуравуреи иза
конныи Сракот и минаи
наимуримеро ераеи, вам
омои нубы, Павел Физара
и Анна Баеиавна и оми
говоруна что на Нору
оменидер и проиу а вие
одух Пама и Нора мотби
би Коромо нубы и Сакхо

Postkarte
mit Antwortkarte

Paul Sachnennio

Dorf Wodinzewo

Sumskaja Oblast

Putin

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Паша мы вам всем маме Тамм Нора думи и
вам Навен фездар тургдаем носергерному нуркону
поклоны, Паша и Нора вы знаете что наша горь-
кая стала Сеговий и веселой, Паша и Нора я огу-
дага и фездар что оно стала Сальмаз, мы вас спра-
шаем, что вы косаете нашу горьку Таисо Паша
и Нора мы работаем на фадруке, тебей тоже
самое на фадруке, работаем нурборомом
целку нурбурато разные чайки выетки всякие
части тебей пока нурво, еблас тебей хороши по-
деша и думи дожди Паша и Нора протимите как мама
тебей и как ее здорове и где насоедете, Пойбка с
мамой или нет Паша и вас прошу что будете дето-
рошки, а то пойбка что недуге зделаете мама Паша
и Нора вы знаете что бы мы приметим домай, буде-
тебей то придет домай, Нора мы тургдаем вам
радушн свату и с вами носергерному нуркону
нуркону поклоны, новостей нет все постаронну стем
досвидание мама и Паша и Нора думи горь Таисо крепко
целую Таисо и вас всех, дайте ответ тебей задовка мафус
Еврунава

Absender: _____

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt
_____

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer
_____

Postkarte
(Antwortkarte)

Egurnowa Marija
Velbert (Kied)

Wilhelmstrasse 24

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer
_____

Absender:

Jesuchaf Trost
Gemeinschafts Lager
Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt
Max Martins Domzig

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Oliwa Emdenstraße 107

Faßt Kohlenklau!

Er klaut das Gas
und stiehlt das Licht,
raubt Strom und Kohle.
Duldet's nicht!

Postkarte

28

Ukraine

H. Barow Mikolaj

Dort: Piszeryny.

Kreis: Trostienieck.

Gibit: Sumsk.

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Post: Trostienieck

30/III-43 года,

Письмо И.П.

Здравствуй дорогой

друг Николай М. Это от твоего послаю твой
друг Изот А. Когда я тебе опишу свою жизнь
когда я в Германии что я нахожусь возле Балти-
йского моря. работаю на фабрике деревообработ-
ки с 7 часов и 5 часов вечера. Работаю в пека-
рне. приварок. и 300 грамм хлеба Когда я устал я
был до яром там было очень хорошо и было
вместе с братом Иваном М. Анд. а сейчас
мы не вместе но я еду домой промываю
мы в одном городе назва Данил К. и
Иван может в этом городе назва Данил К. и
я сам некий поговорить де Когда по плоху что

тут я с женой из западной Украины. табаку у
нас нету то что мы хотим купить
Постен Досвидание что свой привет
и желаю всего хорошего в твоей молодой жизни
и желаю привет И. И. и Мих. Д. и придай привет
и дозволу Д. Нади и М. У. и хороший привет Анны И.

Absender:

7/17-30 р.с 1 мая

Відсилач:

Елокка Зога

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

**Betriebslager
Chemnitz**

Straßburger Straße 3

Deutlich u. auf der Linie schreiben!

Пиши wyraдно і тільки на лініях!

Здравствуйте до ринге Ма-
шинька і твою фидора
Моніка і Нолік. Поздрав-
ляю Вас е наекою і тх
Тмаз мелаю много лет
і счасия. А шива здоров.
передано цїм привіт і
уважкани цїм цїм і
цїм цїм цїм цїм цїм
Бєтнривіом Жлара.

Postkarte

Назvu области, округи
та і біржі праці писати
латинськими буквами

Ап, Кому:

Борис фидора

in

куди:

Ирремне

Straße:

Цвогиза 174

Булиця:

Kreis:

Ульсхов

Округа:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Лунске

Arbeitsamt:

Біржа праці:

Absender:

Надатель:

Отправитель:

Zinoida Elfimova

Ulm a. Donau

Friedrichsau

Postf. 165.

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Добрый день или вечер дорожке

родители: мама, мама и сестрички

Мадя и Галочка. Мило вам я свои

пламенный привет, и сообщая

отам что в настоящее время

я живу и здорова тело и вам

исполю в вашей семейной жи-

зни. Мама от вас я получаю

все письма которые вы

мне пишете. Мама я очень рада

что вы справили Мадю туфли и

себе пальто. Мамочка я знаю

Postkarte

mit Antwort

Назв. области, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писати латинськими буквами

An, Кому: Elfimow Jaroslaw

in:

куди:

куда:

Straße:

Булаця:

Улиця:

Kreis:

Powit:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Putiwl / Ukraine

Galeerka №9

Putiwl'skii

Iumskoi

VA

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши wyraдно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

26/III - 43.

что вы уже обнасились и купить вам негде. Мамочка и папочка
прошу я вас берегите свое здоровье. Мама напишите дают ли
вам в магазине какие нибудь сырки, дают ли вам хлеб. Давали
вам добавочные огороды или нет. Напишите вы мне хоть
одну строчку про хозяйство и огород. Есть в этом году
у нас куры. Я думаю что нет ничего. Зарезали ли вы поро-
ска. Напишите все про свою жизнь. Я вас очень прошу.
Я пишу слово богу пока жалею. Одежда и обувь у меня
есть. Получать такое есть что. Обо мне вы не беспокойте-
ся. Бог даст скоро встретимся все вместе. Мама только
жалеет, что неслышно нашего Васи. Nada, du schreibst, was ich
spazieren. Ich spazieren Sonntag in Wald mit andere meine
Maria, Maria i t d Sonntag geht esen. Butter, Fleisch
пока все. Привет от вашей дочери Зины, my mother, father, Nadi-
Tali. خیلی دوستدارم. Привет маме Нюры, дяде Александру
Васи и если мама Кати и Шуры. Grüßen von Tina und. Alles

Absender: Elfmow Sawwil
Надавець: st. Putiw.
Отправитель: st. Putiw.

Lebit Tyny
Gallewa AG.

Postkarte
(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому: Elfmowa
Linaida

Ulm a. Donau

Ort: Friedrichsam.
Lager- oder
Firmen-
Stempel

Postf 165.

Adolf Kaufmann

Metallwarenfabrik Hermann - Göringstr. 29

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Elisaveta Ulm - Donau

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

X/VII 1943

Здравствуйте дорогие мои
родные. В это-первое утро-
наш моего письма разрешите
вам передать свои привет-
ственные привет и пожелания
вам хорошей. Дорогая моя
родная и любимая мамочка
разрешите все с драм анимом
погладит и пожелать вам
хорошей жизни и прожить
вам много лет, чтобы вы
еще видели своих детей
своей дорогой, которая
может самое то и есть
и пережить, которая пошла
в такое и то, что

Postkarte

mit Antwortkarte

Elisaveta Nudja
Jungfrau oblag
J.E. Putin
Prihodnja Glododa
N F

Украина

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

незную, переживу или нет. Дорогая мамочка поздравляю
я вас раньше за два часа незную когда эта открытка
дойдет. За 25 июня я вашу открытку получила, сразу
пала большие трубы и мне друтил мастер цеха
я сразу облилась слезами. Дорогая мамочка, надеюсь
мне даром, надеюсь койки надеюсь мне жить
на другой стороне и где. Дорогая мама я вас
крепко прошу пишите мне письма в конвертах
не только открытку, мне намного лучше когда я
получаю, маме я послала вторую открытку как
получила вашу открытку, мама я болела и работала
до семи дней, мамочка я послала две свои фотографии
Пили те как пира себя чувствует и как он ходит
Мамочка как бабушка. Марсел много работает
Дорогая мамочка сестричка Маед, я тебя люблю
маленькую девочку такую как ты мама поцелуй
за меня поцелуй. Мама передуйте привет
бабушки королю и всем привет
Клима Бондар. Марсел М. З. М. и все
Вам всем. Степ до свидания
Вас крепко люблю
Ваш Соня.

Absender:.....

Elfi ma u a   Sonja.

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Postkarte
(Antwortkarte)

Adolf Kaufmann
Metallwarenfabrik Hermann - Göringstr. 29
Ulm - Donau

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Absender:

Надавець:

Отправитель:

473. Emejnowa Marija

Bad Lauterberg (Harz)

Lager „Haußkopf“

Bad Lauterberg/Harz

Lagerstempel

mit genauer

postalischer Angabe

Leipzig W 32

Lager „Haußkopf“

Deutsches Reich

Deutschland

15/8-43.

Postkarte

mit Antwort

Назва області, повіту і уряду

писати латинськими буквами

Район, область и бюро труда

писать латинскими буквами

Ukraine.

Ап, Кому: Nedoschura Hristu

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Dorf Tschowke

obschestwo №

Радогорад

Dnepropetrowsk.

Діємо як і звичайно у
вашей дачі Марии Иван.
Емельной. Добрий день
или бекер. дорожє мочи Тет.
Хрестя, и Николай Данилов.
Впервх строках моего и
сма и вам сообщаю в том
что я пока живу здорова до
и вам пишу в вашей дом
иной жизни.

Т. Мамыки Т. М. Т. Мамыки Т. Т. Вульки В. тетки Вульки Т. і Веры и т. д.
Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши wyraźnie і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Дорогая моя тетя Крест и Коля передаю я вам свой
горячий тепло сердечный скучный Германский привет.
Теперь я вам дорогая тетя и Коля я буду писать
свою жизнь, моя жизнь незабываю, живете ли
ты, кормишь нас ты, утром кофе, в обед суп, вечером
тоже суп, на другой день, утром кофе, в обед суп, а вечером
кнени, хлеба 250гр. на день, 100гр. масла на неделю. Вот
так нас кормишь. Теперь я вам дорогая тетя вы
мне какая моя работа, моя работа не так много, но
узнаю, работаю я 12 часов, заработала я за 2 месяца 37
Дорогая тетя и Коля с книжкой Реклою я сообщу
вам маме, и вы мне вначале маленькую посылку
Дорогая моя тетя и Коля прошу я вас не отке-
дывайтесь от меня вечно стоню стоню и т. д.
и т. д., а я буду вернусь домой то я вас не забуду.
теперь передайте от меня привет ~~вашей~~ маме и сестре
Наташе И. П. Вам, П. Миди, Алени, Т. Мамыки, В. Веры, К. Миди,
П. Поли, К. Семенову, Софроню, Солю, Чибирю, Мадина С.

Absender: _____
Надавець: _____
Отправитель: _____

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Рому: *N 473. Emeljanowa*
Marija

Bad Lauterberg/Ha

Lager „Hauzkopf“

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Deutschland

Lager „Halt“

Deutschland

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Jemer Nikolai
Barak E. September 14

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Ostarbeiterlager
Steyerberg
über Stolzenau / Weser

Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

An, Кому:

На:

Куда:

Strasse:

Булаця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-
amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Jaresko Marija

Boromeja

Sachniewka

Trastjenezki

Sumi

5/III-43 г.

Здравствуйте дорогие родители сестра Маруся
все семейство передаю вам и самым привет
и разом сообщая о том что до настоящего времени
неиздоров а также и вам желаю всего наилучшего
в вашей будущей и настоящей жизни. Маруся искренно
зависла и признательна за которую сердечно благодарна и также
и думаю что вы хотя несколько не написали о себе. Но только
Маруся одно что вы очень в крайних написали не описывая
никаких подробностей и прошу вас чтоб вы описывали
все о состоянии своей жизни. Моим же у вас есть какие
нибудь новости не у нас пока нового кету ничего не было
тоже по старому Маруся только одно новое это переиздана
и уже буду иметь сведения дог. Маруся же в искренно
нашим же некому работать то же самое не тоже не долго
подвизаясь кучею переживать все. Пока до свидания крепко
любим вас и думаю и горячо привет от всех и каждого.

Absender: _____
Надавець: _____
Отправитель: _____

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому:

Генерал Николай

Barak E. Schube 14

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Ostarbeiterlager
Steyerberg
über Stolzenau / Weser

Absender:
Надавець:
Отправитель:

38
jemez Palashka. Dorf
Wickman Kr. Gaben
St. W. S. Frankfurt oder
Willi Lönzke.

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Дума дурна а була кам бум
дома галу а мамухала своєї
рідної мамі, мамі мені
маті ні рідних ні вірних.
Друзі а ось немак турбота
ну а не забуваю ні на одну
минуту за вас усіх думати
світ, нічим новими,
як ви живете та мати
що їсти і всі новості. Поки
Доброго. Тард.

Postkarte
mit Antwort

Назву области, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

An, Кому:

in:

куди:

куда:

Strasse:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-
amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

jemez Kornij Ter.
Dorf Lipowa-Dolina

Kreis Summy

Ukraine.

rajon Lipowa-Dolinskij.

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши wyra3но і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Пущено 11/IX-1943р до всіх рідних і знайомих від Таті Емелі.
Добрий день мої рідні! В перших ступках мого листочка
нагадувало що я пока жвава здорова роблю на старанну
місці, робота і життя проходить невелико. Таму гай
від усіх дівчат письма вони пишуть що помагають
і з дому письма, а з від вас чте більшім ги дівчатам
як помагаю а тому це так то признаю. Таму гай я
ваше письмо як ви передали нашим людям, а
які там наші люди були то я признаю з того погу-
чила през пошту там був написаний адрес мого
братіка Якова а йому написала письмо ну признаю
ги ви погуле ги ні. Мама моя родна сьогодні мій
год як і з дому за цей год мало було мій великого
гау більшість мої оті моєї від гордих сіз.

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Dorf Lipowa-Dolina
кр. Sammy
гajon Lipowa-Dolinskij
jemer kornij.

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Antwort in Germanien

An, Кому:

jemer Palashka

Dorf Wiesenau кр. guben st. 15
Franfurt oder
Willi Lauzke.

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

порадитися ні посовінуватися
ні почитати ні зого

2933 40
Jemel Palashko Dorf wie-
senau kre. guben. St. N/S
Frankfurt oder Willi-
Lauzke.

Postkarte
mit Antwort

Назву области, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

An, Кому: Jemel Koznij Tegan.

Dorf Wresenau Lipowa-

Dolina. Kreis

Summy. rajon Lipowo-

Dolinskij. Ukzaina.

itsamt:

д праці:

о труда:

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Київо 23/IV - 1913р. Добрий день всі мої рідні і мамо! Прощаю

а від вас відповіди непаузила і також послала вам одну
картпочку за яку ви нікого не пишете і не пишете і не
писує ви мамі не пишете відповіди і ви не хочете мене більше
знати, і вже забули за мене і за вас усеї кожної миті
ти думаю і мають до вас і ємо год тут була то
ніколи не забував, а ви за один год забули за мене, і може
вам нема нікого писати то до добрих друзів дайте мені
знати що нема нікого писати. Мама я думаю що ви не
забули за мене писати хоч сами якого к'хто не
може писати мені хоч три слова. Думаю прохало писати
вам бо я пишу сама сиротомо нема нізким ні

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Генер Козий. Дорь Грало -
Доліна. Кр. Свиніу
Кажон 1-Долінесій. Украина.

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Отвѣтъ в Германію

Генер Галашка.

An, Кому: Дорь Wiesenhau. Kreis

guben. Strass №5. Frankfurt
oder Willi Lanzke.

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Jemel Palashka Dorf

Wisnau 12. gub. st. 15

Frankfurt oder

Willi Langke.

Lagerstempel

mit-genauer

postalischer Angabe

мибу та у бога смерти ну
ми та нухои на вас маю
об. таюсд рому ви мене не
утомили як і маленькою
була, а зараз треба багатю вод
нащо ви мене кародили без
шастя та без доли рому ви
мені не дали такого шастя
та доли як другі мають щини
їно які у вас новосини минитъ
отвей. Пока Добридані Под.

Postkarte

mit Antwort

Назvu области, повіту і уряду праці

писати латинськими буквами

Район, область и бюро труда

писать латынскими буквами

An, Кому: *Jemel Koznij Tegen*

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Dorf Lipowa-Dolina

Rajon Lipowo-Dolinski

Kreis Symny

Ukraina.

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Пущено 26/III-1943р. Добрий день всі мої рідні і знайомі. В перших словах повідомляю що з такою жінкою здорова. Потім хотіло давати мені свідомість з чим ви писали з огляду на те, що з яких писала свою емоційну карту а ви не даєте свідомості незнаю чому це так. Чи ви не пам'ятали чи вас нема ніколи живих, чи ви мене чимось за один рік забули то знайти що я вас ніколи ні на мить не забувала і не забуду ніколи. Ну мов життя нестарому робити як горілки від істини не проси. Робота зараз різна жінка дає коням а картонка не мислила ну а зараз ва так пошуку робимо. Хотіло з огляду всіх дівчат писати тільки до вас ні. Харчі виключно картонка м'ясо та овочів це більшість ну щоб голодна то ні ну; м'ясо коли б ког раз поїсти домашніх харчів та побачити усе вас то чим і наминає за 2109 хопила б і умірати.

Absender:

Надавець:

Отправитель:

43
Jemel Kornij Dorf
L-Dolina. Rajon L-Dol-
inskiej kr. Summy. Ukraina.

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Antwort in Germany

An, Кому:

Jemel Palashka

Dorf Wiesenau kr. guten St. n's
Frankfurt oder
Willi Lauzke.

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Marija Lenja

Wagen Pferd.
Ländenscheid.

Вари, Мири, Нади, Вани и
маленькой сестричке Веры.
Передано приехавшему
Зиненко и всем остальным
девушкам и ребятишкам.
привет всем соседям.
Конечно писать. Зиненко вас
должно раз. Мария Леня
Досвиданья. пишу крепко
приветую вашу с привесом
М. Леня. 28/II-4.

Postkarte
mit Antwort

Назву области, повіту і місту треба
писати чіткими буквами.
Район, область і місто треба
писати чіткими буквами.

An, Кому:

in:

куди:

куда:

Straße:

Буляця:

Улица:

Kreis:

Powit:

Rajon:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

3767

2 44

Eufenia - Enja.

Marijnov.

dorf Wilhelm

Budonowski

Stalinska

Chrenatizki p/u

Rosa Linsensbach

23

- Deütlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Дорога сестричка Варя. Я пока жива и здорова
но жизнь моя молодая протекает не такшо.
Будать не ходим любить не можем. Протекает
наши молодые года не заметно и они не вернутся
назад. Так не заметно придет старость и безжалостно
вспоминать свою юность только мукой и слеза даются
Дорогая сестра: любви пока ты еще молодая
любви пока кровь молодая кипит? Люби пока
юность пока не сойдет Люби пока можешь
любить. Только любви не свои выжариваю и выжигу.

слушай маму но пусть она ищет себя утешит. Я вам
выслала фото. Передаю привет: Маме, Бабу.

Absender:

Ольга Зрик N184

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postfachnummer

12/17-432

Здоровий дорогах и
неоценима подруга наїа
шлю їебе свої подруги
привіт и зичаю тебе
щасливого життя.
Мила наїа я уже
много писала вам
усім ойкриго, а ойва
неполучала за іскри
генієм Яроні

Wer nach Alarm

die Fernsprecheleitungen mit
privaten Gesprächen verstopft,
gefährdet die Betreuung der
durch Luftangriff Geschädigten!

Мічч шлють и бросай! Привіт ой
сесіричч
Ленн всім родичч.

Postkarte

Смук
Ольга

Deutsche Dienstpost
Ukraina

Alexsandru Budik
Dorf Hamalewka
Kreis Schostka

Gebiet Sumskaja

с. Камалевка

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postfachnummer

Шосткинск

Дорога! Насієнка об'їздила нашу
її тебе несею опиєва! або вам она извеї
ми находимое все первый приезд в
мее, и в одной комнате з галаквцов
Лена, Юли, Проня, м. и ч, живеи все дружи
В воскресенье ходим гуляти, со многими
своими переписываемся, то после нас
приехали, Марусь Мекр. Анюта. П. Наюко
посилили ми получили все и очень благо-
дарим за них. Насієнка я тебе благо-
дарю за твои труды то ты дай мне
там безпокоишь, и еще раз тысячу раз
тебе благодарю. Люби нас свои новые
за оісудив нас, как тебе живеи и
работает. На этом писавь кондаю переда
привеи твои маме, и оіду оі мему и оі
Леноски и Юли. привеи Феди, Маруси, Прони. П.
особый тебе.

Absender:

Aleksandr Budnik
Dorf Hamalewka Kreis

Wohnort, auch Zustell- oder Leihpostamt

Schostka Gebiet Sumskaja

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Postkarte

47

Deutsche Dienstpost
Ukraine

Olega Epik Nr 87

Barak 2 Stube 9

Arbeiter-Lager Apollo
Dollensdorf über Wittenberg

DER FÜHRER
KENNT NUR KAMPF,
ARBEIT UND SORGE.
WIR WOLLEN
IHM DEN TEIL ABNEHMEN,
DEN WIR IHM ABNEHMEN
KÖNNEN

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Postkarte

Ukraina.

Ernenis Anna
Frankfurt a. M.
Adalbertstrasse 44-48
(Firma Kolben-Seeger)

Sjptschenko Prokofij D.

Sumska gebit

Nedrehailowskoho raia.

Dorf Wilschana.

Straße, Hausnummer
Gebäudeteil, Stockwerk 0768

49
Postkarte

Fremmer Anna

Frankfurt a. M.

Adalbertstrasse 44-48

Firma Kolben-Jeeger.

Straße, Hausnummer
Gebäude teil, Stockwerk 0768

Absender:

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Писамо до својих родних мама
мамама. Кривим догади мот-
то писма онему убудувању
што ја нека згорава што ја
вам некако у фамилиј дона-
мниј некако. Стану ја вам
говори посара открити а
от вас ответа нема ни би
је непаура ни може пау-
ра до некако писати писма
ни ва на мене што некако
што не писате писма на
нико некако.

Писамо писано 26/IV - 43 рон

Postkarte
mit Antwortkarte

Ermenko Tetro

Frei Lenzki

Darf Bestykh

Land Kralenki

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Тамочко тамочко хотоба ви знаєш як я без вас ізгубива я
проше не могу сказать і не могу описати так я згубива. Я поради
не могу описати поради три місяці а показав би три роки. Ви
тамочко хотоба я от вас хоч слово прощаю то мені і то пове-
стимаров. Ви маюча і маюча не забувайте на мене. Буду жи-
ва приїду до дому і засмиваю всім. Тамочко я переносив і
своїх братів. Хотоба то би у мене тили щоб я не згубива
я. Я вислав мені універсальні дві фотографії то я от показав на
фотографії. Хотоба то була дуже рада незнає що робити і
рада. Я і хоти маю вислав дві фотографії то хоти маю
туди що бул рада що показав за 10-й і три місяці. Хоти що хоти
мене розвеселив у тили тили щоб я не згубива була всім
Маюча і маюча пачувл хоти от вас тили то би мені як
написав то я була рада узнати що ви живи. Маюча то мені
не згубива мені істи чого хоти хватат хоч работи і довай по
нам істи хвотат то я работи не боюся. Тамочко і тамочко у
а неуди нехоту бо мені досади так що я описати не могу. Як паду
мешо що осталися дома у двох то я не могу переносити. Тамочко
туди писки у середі саме тут у городі дружина то ізгубива
займа на дружини і купива мені ховати чоти і пачиста і
примочу. А я ізгубива і ховати у городі то пачиста мене ховати
на на параселі ховати у городі хоти і ви небагато як пада-
ти. Хоти пачиста і пачиста стел довідання жоду стел
непереносити. Тамочко не забувайте на мене тили
туди, пачиста і пачиста

Absender:.....

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Postkarte
(Antwortkarte)

Eremenhof, Maria
bei Otto Pabel

Niederkrausen

n. bei Staffa Land
Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer
Thüringen.

Absender: Tatjana Jeremenko

Надавець:

Отправитель:

Berlin - Gatow

Kladower - Damm

Lagerstempel Gemeinschaftslager

mit genauer

postalischer Angabe

Postkarte

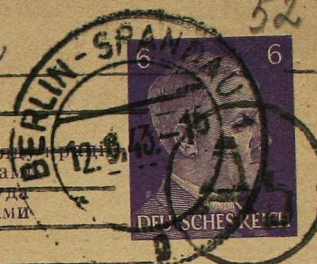
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду

писати латинськими буквами

Район, область и бюро труда

писать латинскими буквами

52

N^o2

до десяти. Я можу гу-
ляти сусідом до двору.
Якщо ви нахилились мені
и дівчат беруть и во-
ни самі ідуть. Напи-
шіть и ви жевте в не-
у своїй хаті и ні
не живе Маруся и її
говорила дома. Бока дови-
данья ваша сестра Таня.

An, Кому: Anna Budenko

in: Achtyrka / Bayon
куди:
куда:
Straße: Selo Church
Булаця:
Улиця:
Kreis: Sumskaja
Повіт:
Район:
Dienstpost-
amt oder
Gebiet:
Область:
Arbeitsamt:
Уряд праці:
Бюро труда:

zurück

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Здрастуй дорожа сестра Талія, і братик Ва-
ня і всі останні і живу пока гарно того і
вам желаю. Талія як я дуже живу вам за
открытки і ще недавно получила від вас
2 откр. 8/10 43р пишу а написала вам 10/10 43р
і все живу другим год в цьому краї ду-
же скучила (в. за вами, але не знала чи і по-
бачимось скоро про відпущі я нічого не знала
Ви пишете щоб я виїхала, нафтою але це
я не можу до це не не пізнаю. І роблю на
вільському заводі почини на. Різно погода
у нас не гарна тепер мало а біли каюдо
доку гості живи все кончили. Від вас я за
год і місяці одержала 5 открыток а писала

This image shows a single sheet of off-white or light beige paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

Ответ в Германию

An, Komy: Tatjana Jeremenko

Berlin - Gatow

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Kladower - Damm 55
Gemeinschaftslager
1 - 5

Belgard Kt. Zaver

King of Rome 6

ohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt.

Postkarte

[illegible]

Здравствуйте дорогие
родные: Пота, Мата,
Ката, Шура и старенький
Филипп. Вашу дорогую
письменность получил
на днях, которую бесце-
но благодарю. Вы же
мне не забывайте, и
близко со мной когда я по-
лучаю эту милость

Er's (Owan

Summa Floreospne

Schwarze Neb.

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

[illegible]

Absender:

Ers. Anna.

Bach 116

Wohnort, auch Zustell- oder Heftpostamt

Gemeinschafts- oder Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Rhedenstraße 1 (Deutschland)

Postkarte

Твоя мати і ти ви зацікав-
теся і мої мама і мама та
сестрички ти зацікавтеся і як вони
здорові. Твоя і з вами було першу
открытку то необхідно не було
открыток. А ви мої родителі пишіть
письма і открытки із України писати
хочуть. Пишіть одні за одними не
переступайте. Ну отже мої дорогі
родителі твоя мама і твоя
і твоя, твоя мама, твоя, твоя і твоя.

Ан. Тихонов Олга
Dora Semlerka
Zurück

Кличовского района

Сумская уезд.

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Письмо пушено 16/III-432. Здрастуйте мої дорогі родителі тьотя
братики Іван і синочки Володя Калю як ви там поживаєте я пока
жива того і вам хселаю. Передаю я вам дорогі родителі далекои еркотомале-
ний привіт, вам тьотя, Івані, Володі, Калі своїм папаші, мамаші, сестричкам
Наді, Олі, Подругам Наталі, Полі, і Васильцу Олі, і тьоті Мамоні дядьку Заха-
ру, і всім дідкам тьоткам і двоюрідним братам і сестрам і всім сусідам.
Тьотя і Дуна Харитинина передає вам привіт. Вони мені письма пише.
Дорогі родителі мені тут житє добре а робота мені легка. Дорогі роди-
телі а за вами дуже скучила ну не знаю чи коли увидімся. Тьотя пропущіє
може дідя вам ухсе дома. Тьотя як можена то схвотомографіруєтєсь
із вами Володо Калю і вишліть мені картонку. І Мої родной тато с мамой
та сестричками татсе хай вишліть свою фотомографію. Тьотя і зб вам
татсе вислалаб ден неїз. Дорогая тьотя Маруся Григорівна у ссе мені
письма пише она живе у х хазайна Марусі хранию їти дають п'ять
раз на день робить по палу. Тьотя пишиць що хорошого на Україні.

Absender:

Tschubun Olga

Dorf Semlgarka Mlichowskoro

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

улица Кинжара Чебиц.

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Postkarte

An. Pres Anna.

Gemeinschaftslager Gladbeck Zweckel / Westf.
Rhedenstraße 1 (Deutschland)

Barak 116.

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Absender:

Tanja Teres

Надавець:

Отправитель:

Hand'sleben 72

in App'da

Lagerstempel

mit genauer

postalischer Angabe

Ab

Postkarte

mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

An, Кому:

Spitschenko T. I.

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Stem

Rejon Sostka

Woronësch

Terroschinska

Hätro Terroschenko

Ukraine

7/29. 1943 Писмо от брест
наша Монтиса еван до сестри
пола и затира неїм зображені
сестрица пола и так заї
неїмо и так виїма и неїма и
и виїма передаю сестрици
привіт и так усім своїм
родичам и сестрицям и виїма мо
и виїма откритку подучаска
29 квітня и законоде и отам

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

[illegible]

Absender: _____
Надавець: _____
Отправитель: _____

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому: *Tanja Teres*
b. A. Hansen

Ort: _____
Lager- oder
Firmen-
Stempel

Harold's Leben 72
u. Apolda
Thüringen

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Герман Анна
Hessisch-Lichtenau
bei Kassel
Lager Führen

Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду, проці
писати латинськими буквами
Raion, область и бюро труда
писать латинскими буквами

Здрайуйте мой дорогий родни и кожда
незабувають и на одну митьку не родни
я вам тисюсердечний привіт папачки ма
браїтку и сами и до ти раї и колі сиему я
мой родни вас уведомлю в том що я тин
а вам телю все го найвраще го у вас
домашной тизні уведомляю я вас
що я вид вас получила и крики ти
що ви вислали из кар. то я тини и
получила из паіери а то веі три то я
паіни і з ви тиней все го подробно
моє тинз посіаю.

An, Komu:

in:
куди:
куда:
Straße:
Вулиця:
Улица:
Kreis:
Повіт:
Raion:
Dienstpost-
amt oder
Gebiet:
Область:
Arbeitsamt:
Уряд праці:
Бюро труда:

Герман Денис

Україна

Лисичини

Лесхостка

Митини

Адрес gilt abwarten

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

немогу дождаца из маюти то я нава мої роднесеници нех илмоу надибуца
отень отень я вам уявлюю що ви мии вислали то я кажда пошлує нех. и то мии
ат полетимал и ещо я получила видвас тій откр. що ви писали 15/7:43-12/7:43
я получила разом Чин. ^{12/7:43} я получила мої васил.м. то я знала вєтх откр. що
мої паначенька плєти то я отень мии талко що ви панача болни то хр
мий ещо извами поблца хойдєи иауди тасо и то я була добра чин
сама пишуєм що помии отень ви вєи туритєр то прощу я вас вєи вас
здорово и турича дасє вєи може ещо поблти мєсє що вєи уївтєи ема
амєи немає що мої родни тєка мої на вєи судбєи вєи ви мої доротєи
родни пишуєтє що вислали послєку то мєи ещо негєи не полутє вєи то я отєи иотєи
блєтєдєрєу що ви иамєи не забудєтє я на вєи тєи то дєи забудєи зєи заснєи и
иамєи мии иполутєтє мої карєи я вам вєи. у вєи на вєи. р. и на вєи. и у вєи. д. и
иасєи вєи. и неїру. я вас ещо прощу вєи тєи из хрєи. и зєи дєи. нєдєи.
я вам у вєи родим и зєи у вєи тєи рєи и рєи вєи вєи. мєи
родитєи и зєи вєи писєи вєи дєи ема 4/8:43г.

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Erman Denis

Ukraina D. Zeschuk

Kr. Schostka Geb. Zimn

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Antwort in Deutschland

Deutschland

An, Кому:

Erman Anna

Nº 21

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Hessisch Lichtenau
bei Kassel
Lager Föhren

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Ermanno Wora

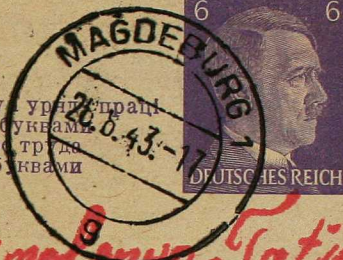
Magdeburg, Poltestr. 65-91

Barackenlager, Bar. *8* Zimmer *3*
Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

*Открытка 23 Август.
Открытка от Вашего
известной дочери Вери
Здравствуйте моя мама
и сестрица сора, начин-
аю открытку писать
смагрю на время
вашей час осердечно
мое заболело как я
жду мою мамочка*

Postkarte
mit Antwort

Назва области, повіту, уряду праці
писати латинськими буквами
Почт. область и бюро труда
назвать латинскими буквами

An, Кому:

in:
куди:
куда:
Straße:
Вулиця:
Улица:
Kreis:
Повіт:
Район:
Dienstpost-
amt oder
Gebiet:
Область:

Arbeitsamt:
Уряд праці:
Бюро труда:

*Ermanno Totjama
Dorf Lutzsch
Lutzsch
Ermanno Wora
Lutzsch Gebiet*

про вас передаю вам свой Германский
привет, и желаю вам всего лучшего в жизни.
Мама я от вас получила от вас две открытки,
за которые очень очень благодарю, я очень рада
что узнала что вы живы, пишу ответ маме
я от вуси получила две открытки, маме
вы пишете что у меня с маме все целое что
брала здому, маме ничего мне ни нужно
содоми, як можно то вишмийт суждыв прощ
малочка работаю я на фабрике работа очень
легкая вишмийт нибиспокойте дужа малочка
хотя очень спущла я ну ничего ниждлюси
ноиббуди криля полетела ква.и. привет от
тани, сё маме до свиданья целую, сто раз.

62

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Евдокимово Татjana
Dorf Lutsk
Sowjetische Sozialistische
Föderative Republik
Lithuanien

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому:

Евдокимово Тата

Magdeburg

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Poltestr. 65-91

Barackenlager, Bar.

8

Z. 3

Absender:

Fraulein Esmolenko Anna

Надатель:

Güters Bez. Magdeburg

Отправитель:

Chem. Lager. Zwettl. Stubbe 23.

Lagerstempel

mit genauer

postalischer Angabe

12/II-43. Висилаю вам сразу две от-
ртки, на этой пишу продолжение.
Дорогая мамаша я гостю вено-
минаю ваши слова, которые вы
говорили нам, когда мы спорились
с Мишей, а сейчас ради победить
один, одного. Поеду к нему сорогогр.
и вышлю вам картошку, а бласи
послала сразу две, незнаю полугина
она или нет. Дорогая мамаша

Postkarte

mit Antwort

Назvu облаcти, повітu і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, облаcть и бюро труда
писать латынскими буквами

An, Кому:

Rubana Efim

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Dorf Zwettl

Schozkinski

Sumskaja

Ukraina

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

кто вас сейчас там развеселит и кто разуверил 10 марта, когда забрали отца и Мишу. Невозможно представить ваше переживание. Дорогая мамочка после смерти отца вы не знали, что с нами делать, когда собрался шестерик, а теперь вам помогли разобраться с детьми, разогнали по всем уголкам мира, спасибо этим людям. Никого сильно не мучитесь, Бог даст соберете своих детей до кузнец, только берегите своего здоровья. Напишу немного про себя. Живем мы хорошо, Таня немного поправилась, работаем по старым местам. Письма мы ваши еще не получили, а девочки получили, которые выслали раньше. Мы едим до девчонок, которые ели с Мишей. Они от нас за 200 км они рассказывали про вашу жизнь и про Ульяну. Мы очень на ее обиделись за ее проделки. Сувениры благодарны за посылку, но не знаем кому. Прощайте дорогие наши родители. Целуем крепко вас. Передавайте привет всем родственникам, друзьям, товарищам соседям и знакомым от Пяни, Тани, Юли, Миши, Вани.

Отправитель: _____

Ответ в Германию

Grüßen Bez. Magdeburg

Gem: Lager-Holz II
Stube 23.

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Yasmolenko Tra
Jager Sewalchen
Post Kammer am
Attersee O.D.

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Взрастѣвѣй дорогой
Браті сособойсѣ сашдой
Я се в о д н ѣ п о л у з и с я
29 а в г у с т а т ѣ б о ю
а н д р е й о т к р и т ѣ к у
к о т о р у в и п и с а л и
з н а м ѣ н к о ю Я о ж е к р а д а
т ѣ б о в и в с е ж и в и
и з д о р о в и а к у р е й
н а ш с и л ѣ н о т ѣ о
н а в к а й н и и в р о с и й с я
в и н ѣ р ѣ ю т ѣ з л о м о д о ж

Postkarte
mit Antwort

Назvu области, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латынскими буквами

An, Кому:

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet

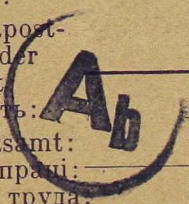
Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Yasmolenko Andrij
Sumskaja Oblast
Kuchowuskoj Rajon
Dorf Lazirki
Ukrajina

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

ти мене накин или єто правда
андрей здес неких много можеть
даже из зазрак йесу но говорит
нам сими керозрицайєтєзє сторо
наказуют ин и нас работайєм
умєсєзє но неговорим за єтими
смотрєтє подицайє я работам ви вєйє
майєтєрєкой то и латаю оуїозє
неких работат и не парно а водще
плохо живїотєзє андрей ви мене
приглашаєтє када вернєтє тєпрїєтє
ат квам спаєба за ваше добре
слово мене тєпер єликатє добре слово
и єто радуйє но незнаю придбїтє
вернїтєзє я здєс євїє єдє оєан єлає
и рїєвїє кїтїє єтїєтє прєкїє єтїєтє єтїєтє

Absender: Kramlenko

Надатель: _____

Отправитель: _____

Magdeburg, Poststr. 65-91

Barackenlager, Bar _____ Zimmer _____

Lagerstempel _____

mit genauer _____

postalischer Angabe _____

Postkarte

mit Antwort

Назву области, повіту і уряду праці

писати латинськими буквами

Район, область и бюро труда

писать латинскими буквами

An, Komu: _____

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

с. Волька Слобода
Жемайтис

Жемайтис

р-н

[illegible]

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши вразно! Пиши ясно и только на линиях!

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому:

Erzgebirge
Natalische

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Magdeburg

Poststr. 65-91

Barackenlager, Bar.

8 2 3

Absender

Надавець

Отправитель

Fraülein Czomolenko Janja
Güzen Bez Magdeburg
Gem: Lager-Holz II, Straße 23

Lagerstempel

mit genauer

postalischer Angabe

12/IX-43. Здраветуйте дорогие и
многоуважаемые родители: папа
ма, мамозка и сестра Улья.
Сприветом вашим дети: Ляня,
Тая, Миша, Библя.
Дорогие родители мы от вас
получили открытку, которую
писал еще Миша и Зот Бласи.
В ответ я написала сразу две на
Мокку, а сейчас пишу вам.

Postkarte

mit Antwort

Назву области, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

An, Кому:

in:

куди:

куда:

Straße:

Булац:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Kulaha 87m
Dorf Iwot

Schorskinski

Sumskaja

Ukraina

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Миши ми разискали, он невет в хозина, работа знакома - крестьянская, невет негово, сообщались письмами, а брера ехала к нему, но за 20 км задержала неандармерия, хотели посадить в холодную на 3 недели, а ми удрали и присекали назад в лагерь. За 15 месяцев так соскучилась, что немогло негово задерживать в лагере перелезла, решетку с проволокой ободрала ноги, на станциях удрали от полицеев, а все же поймались. Он невет от нас забв, попали вдвоем с колем Ядцевим, а то всех разогнали. Сильно перепугалась, но все же думаю поехать еще на той неделе. Писа пишет, это сильно попрос, то немогу описать как хочется повидеться. Везла я ему 80 марок денег, купила портянки и выпела шардо и пр. Ему обещается один серб продать костяки так я везла деньги, а он пишет, чтоб невисылали. Продуктами нецундаются, вписе не негово непишет, а просит чтоб присекала. Он тоже соскучился,

Absender: _____
Надавець: _____
Отправитель: _____

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому: Fräulein Ermolenko. Tanja
Güsten Bez. Magdeburg

Ort: Gem. Lages-Holz II
Lager- oder Stube 23.
Firmen-
Stempel

Absender: _____
Надатель: _____
Отправитель: _____

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латынскими буквами

Ukraine

Ap, Komu:

Tarnobowa Lina

in:

куда:

куда:

Straße:

Булаца:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-
amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

gebiet Summy.

Kr. Pizexewka

Dorf Sidorowka

Лист пришло 30/05/43
Лист на Україну до своєї
рідниці. Терин веков з вашою
повідомленням, що пока неможливо
здоровити, тому я вам пишу
у вашій домашній писемності.
З вашого листа я отримала
то ви мене прийшли у лагерь, а
з усього ми в лагерь, а терин
дає мені до газети.
Маю вислати лист із фото
графії до уряду праці.

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Дуже тут у жовтня більше місяця. Робота моя така дою корови свиней годую, а тоді роблю на пріі. Мамо з вашою листа з полугила то дуже дула рада що ви мене мене назавдули сироту у хужалу краю. Мамо як полугите ви мене открити то дайте зразу ответ. Пишуть мені у сі робес. зі у нас там у дома. Мамо замного нудистояк се до мене тут хорошо їсти є що. Мамо отпишть ти вдома зать брат і також усіх інших. Зісім довідання, осталося нудистояк. З привітань ваша дочка Ната. Передаю свій щирий сердечний привіт. Мамі і Дулі, Трину, мамі і Вімочку Віті, невесті і Грону у усіх інших старших друзях. Писалад много так темною де. Мамо з бає дуже приушкод ви нудистояк моего родного сина то як вернуся то і бає назавду. Пишуть поскорей ответ.

Отправитель: _____

(Antwort)

Ответ в Германию

Ан, Кому:

Gross-Lietchen

Kr. Argemunde

bei R. Manzy

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Deutschland.

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Евросхово Марія
Musin Bez Magdeburg
Ноу II Stube 15.

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

30/III-432. Здрастуйте дорожче
Мої радители Вуля Витя усене
Щура Бобушина. В вам сообщу что
я чеюва пака бо здес летают
наждою нощь воронь которые
недають нам спать и кой-то
кидою из которых утирают лужи
Вуля я как почула что Нему
Коби и Малюта то я Вуля
не могла перенести и аще

Postkarte
mit Antwort

Назву области, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латынскими буквами

An, Кому:

Моїззенро Уляна

in:

куди:

куда:

Straße:

Вуляця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Улос

Schroektinger 2-ro

Сумська область

Украина.

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

приехали дивчата и все рассказуют то Вуля з Незною
чи перенесла маму тоску, что как там живешь из своих
тронками и где ты живешь Вуля еще з получила что там
работу Настя, что Помогают Одну сиротку Мурочку
привести к делу доведет доделаю но Вуля кагда з была
дома то з все в порядок привела Вуля Наряди мне
пару слов где ты живешь и как ты живешь хлеб есть
или нет Вуля пожалуйста скажи Насте пусть
прощает Мурочку пусть Помогают сест зря
бо Антон и з Вась Эмиша Мама здето Страдают
а, она там зачуляет что будит как Антон
приводит и что она делает, что она Помогит
твоей судьбы спасти которую выжила мама
и пошла сама. Привет Вули Вити Феми Мури Бодуи
Сестрицы Мурочки, Настиньки.

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Моїсенко Уляна

Гусят

Скостинського в-ка
Синькава область Україна.

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому:

Ершова Марія
Узін Вет Магдебург
уем Лагер Хоер II
Stube 15

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

76

Absender:
Надасець:
Отправитель:

Есенчук

Львів

Без: Г. Голубенко

Метр. 2. 1. 1.

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Wiezien

Land

Підпис: Г. Голубенко

Здрастуйте дорогі
родніє мамі і папа
ілюю я вам свої горі
привітати всім своїм
родним мамі і папі
і сестрицім і діді
і бабці і всім і всім
в першому писемі я.

Postkarte
mit Antwort

Назва області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Raion, область и бюро труда
писать латынскими буквами

An, Komu:

Есенчук Понтилоу

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Raion:

Dienstpost-
amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Камінька

Srednje budskei

Sumnska ja

Srednebudsk

сообщить что я жива и здорова и того вам
желаю, а сейчас пишу где я нахожусь я
работую у хозяйки работи здесь очень много
но это всё ничего меня здесь хорошо всего
хотает но только я очень по вас хочу так жду
вашего дорогого маме где вы находитесь
вы остались без своего угла дорогая сестрица
Лиза и Зина помогайте маме и папе дорогая
Мамочка и папочка с маме не беспокойтесь
дорогая маме была я у дачи не увидели один
одного а сейчас я дома уложила вам голову
и тебе меня положила на сердце дорогая мамочка
попытай мы скоро увидимся если будите вы
живи, пожалуйста напишите ответ на мой пись-
мечек до свидания ваша дочь Зина.

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Езертсхук Р. М.
Дorf Кампенна
Krs. Prechtshofener
Gebiet. Summshof

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому:

Езертсхук Анна
bei: F. Andrezien
Metzelhof
Wicken Land

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Madja Tassirenko

Prag - Demitz (Potsdam)

Dating: 28. IV. 43-13 x

Карта писана

Від Єсипенко Насіи до

Єсипенко Миколи П.

Добрий день или вечер Мана!

Сперш хоті писати то я

хочу від щирого серця, передаю

горячий низенький привіт.

Мамі, таті, Кирил, Насі

Ой, Кої і всім остальним

передавайте привіт.

Собидаю що я живу и здорова

а вам желаю якнайкращих

успехов в вашій жизни.

Давідаю все той подіє.

думе хочу побачити.

POSTKARTE
DOPISNICE

Ukraine

Микола Тассиренко
Ab Dorf Mutino

Raion Kirovobezkii

Щебіт Сумська

Собидаю що я получила від вас дві откритки, за которые
дуже щиро дякую, що ви про мене не забули та и написали.
Дівчата, намагають и писати від батьків, а ви про мене
наверно и забули що я нахожусь в чужій стороні і між чужими
людьми, та не можете и писати мені написати, має серце
розвеселити, я про вас встаю и лягаю то думаю. Я вам
вже безліч послала откриток. Я тут намагаю писати
від цих товаришок і від Єсипенко Оксені вже получила вона
ж саме так у хазяїна. Я живу вже в Чехословачії в городі
Браж то я тут сама нема нікого тут з дівчат. Здець
нама руских то мені тут самій плохо нідекого и заговорить.
Я живу пока хорошо, корма хорошо, одяга вся їхня
робота моя не важка, прибираю капкати щ і все роблю
не так як дома. Мама мені хорошо, не журися за
мною, не плач, я дуже скучила без вас і без хрищеняток
чи я вже здорови, порости, дуже хочу бачити всіх, дуже
хочу що кетя в мене карточки з вас. Пропишіть як
ви поживаєте, як ваше здоров'я і які новості, хто в
залицях вишивов' і все я хочу знати. Мамаша має все
хранить не носить нікого. Якого не забуваєте то частій
пишіть мені писати я буду охоче рада. Я вам на друку
откритку приклею з себе карточку. Пока все не забувайте, зайдіте
дома на пороги, а я вас що тільки згаду в далній дорозі. Целую всіх

POSTKARTE
DOPISNICE

Karja Jussianko
b. Fridarici
Prag - Dursitz
Dininghaus
Protoklorat

II

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Katja Efanova
Lager Paffenweg
Beuel am / Rhein.

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Вітченко писав 2/III-43
Здраствуйте дорогий і
незабываемый панове, ма-
мочка і сестричка Надя
В перших строках мого
писма хотів вам передати
свій щиросердечний привіт
с ріднотами і сейчас
жива і здорова того і
вам желаю всего найле-
шого навсегда в вашей

Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латынскими буквами

An, Кому:

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улиця:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Marija Bestschik
Stalino - Ukraine
5 Linie Haus 18.

Надя В этот отрывке посылаю этого свое. чтобы
Deutsch u. auf schenke. Писать и т.д. в линиях!

настоящего и будущего жизни. Я ваше письмо
получила 1/III-43. За которое очень благодарю,
Я когда получила вашу одну отрывку, я знала
что мне делать или же забываюсь собираюсь в
Язони город. или же сама даюе нужно кай онгсатб
сама гитано и не вижу даюе строгей что я
гитано пишу безсознания вижу своей дорожки и
любимой светлой подгери. Наденька ты пишешь
что ты не знаешь за те письма и отрывки, что я
писала их может быть наша латерия, может
не отдали она у нас такая мировая даба, что
я не могу передать сама знаешь ну это все
пустыня. пусть она подавится. она сейчас не у нас.
теперь хорошо без нас Надя я посылаю сразу
3 отрывка продолжение следующей спешу плохо
в пиши вонючей руки мои трусы.

Absender: _____
Надавець: _____
Отправитель: _____

Postkarte
(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An:

An, Кому: Katja Frankowa
Beuel am Rhein

Ort: Lager Paffersweg
Lager- oder
Firmen-
Stempel

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Olene Spanowka

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Lager Nr. 405

Wohnlager

Barbaraschacht
Friedensplütze O/S.

показує. Так мене навіс-
но етарали. Тимчасово про-
дано Т.Н. і себе. Внеси мунд-
вості а з наміром 4 отримати з
твоями, що ти ти писала. Поправді
не довіряю їм як і ти, вистрілюєш.
Тривай всім родичам і знайомим.
Бувайте здорові, зілусь Маме, Таті,
Валочка, а Вамо в діленості. *Olene Spanowka*

Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область і бюро труда
писати латинськими буквами

An, Рому:

in:

куди:

куда:

Straße:

Буляця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-
amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Marke Spanowka
Ukraine

Dorf Hniliza

Huzarskie

Sumy

Achtyzka

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Здоровствуйте дорогі мої родителі !!!

Сьогодні Сень вівкова написав писемко зтилами, виступе
в германії в італію багато ковоєнів, а особливо для мене
напіввсели що Вася не каже Вас, як Вас троєчко буде
говорити, та ^{хто} намагає. І про його виїзд говорив могові
то він обіцяв взяти його до мене як я узнав адрес його.
Дуже б я рада була якщо він тут був, для його лекції б.
Вуду просить щоб його направив до мене. Від Лосі вас
і отчар. написав. вона пише так як і всі інші, тескує трохи.
Зараз з виставі неперемовності пишу від ваші адреса. Дуже
і дуже багато іде нових думляків до нас, так що не страшно самоти.
Я пишу по-старому їздила в гості до бабуси на 1/2 міс
зараз знову камієні забіра пишу в лагер відвідав дівчат. Ми
покищо сидимо в кімнатах без супраку, літеників немає

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Марія Єднанова

Дорі Ниліза

Крес. Крамскіє. Гев. Суми

Арх. Ахтырка

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому:

Єлене Єднанова

Lager Nr. 405

Wohnlager

Barbaraschacht

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Friedensbütte O.S.

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Ефименко

Maria

Lagerstempel

mit genauer

postalischer Angabe

Leipzig W 33

Lager Gutshof

Здрастуй дорогий брати.

Браті. откритику з. ваши полугіла зак. отірої. з вами дуже

всплазадару забве

тобі дорогий браті

як з. полугіла. дуже

в рада була що ви не

увиділи усе і здоро

рови усе дорогий браті

ямаюху з. нева

Postkarte

mit Antwort

Назvu области, повіту і уряду праці

писати латинськими буквами

Район, область и бюро труда

писать латинскими буквами

An, Кому:

Ефименко F. W.

in:

куди:

куда:

Straße:

Булаця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Ukraine

Dorf Klepaly

Post Buring

Sumokaja

Zugisa

я не вва і здорова того и вва багачко
дорогої браті ти мими риниш що я то.
би мерила а то би ксала без що.
то раз моти їх мерила би на вер.
мо дорогої браті амахоуєз город
ла крицих маляко драбко маєи
тилки и дівушок а работати макухи
мими харачо докогого заєи тилко
екуєи за вими ценими дорогий браті
а вва вишлу своєю. картозку мєран
це вишлу збр. дорогий браті бере вишлу
мой. вещи хой ци будути ци вишлу
уки вї то прокали ксєде бо лєи ксєд
єтєи доєвиданє вєи при вишлу и ксєд
їло вва харокого в. войє сєєтєи мєи

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Писати виразно і тільки на лінійках!

Абсeндeр: _____
Надавецъ: _____
Отправитель: _____

(Antwort)

Отвѣтъ в Германію

An, Komy: _____

Ort: _____
Lager- oder
Firmen-
Stempel

Leipzig W 33
Lager „Gutshof“

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Ефименко Николай
Deutschland

Gemeinschaftslager Nordhausen

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Nr. 1

Лист приходить 22/8-43
Здравствуйте дорогие ма-
ма и брат. Маша и
сестра нашего сына вам
визвоинт что я найт и здо-
ровного и вам пишу по-
том что 23/8-43
Живу хорошо пока, а как
вы пишете не пишете
мне. Извините а сам

Postkarte
mit Antwort

Назв области, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латынскими буквами

DEUTSCHES REICH

An, Рому:

Ефименко Николай

in:
куди:
куда:

Україна

Straße:
Вулиця:
Улица:

Великопольская
№ 52.?

Kreis:
Повіт:
Район:

Kreis Probenetzkiy

Dienstpost-
amt oder
Gebiet:
Область:

Улица Св.м.

Arbeitsamt:
Уряд праці:
Бюро труда:

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Як працюєте то передавайте косякам і дітятам
як дома. Напишіть як дома косякство уїс ім нєт
Як працюєте то як прислали Варя писмо ім
принимі, то напишіть адрес її. Як працюєте то
пишіть на уїй отворітке, нарисане одорвіть
моє отворітку і пишіть на уїй окритіє. Бере-
жіть своє косякство і город який я запав.
Працюйте то возміть адрес Дмитроєва Митро-
фановича моєго косяк через З. Напишіть чи ви
получили писмо і звороті. Работайте заводи
на. працюю один місяць і другий і третій і четвертий
нужно. Стані досвідання. Найдіть як тово-
дні. Не пишіть що написав керозборство
написав враніє то Николай Гиданович.
Досвідання, Досвідання Н. Гидановича.

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Postkarte
(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому:

Efimenko Nikolai

*Deutschland.
Nordhausen*

Ort:

Gemeinschaftslager 2

Lager- oder
Firmen-
Stempel

N. 9
Gemeinschaftslager Nordhausen

Nr. 1

Absender:
Надавецъ:
Отправитель:

Katja

Бреетова

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Ostarbeiterinnenlager
"Rurtal"
Birkesdorf b. Düren
2.8.43.

Здравствуйте мои дорогие Юта
Ольга и дорогой Манекка! Пишмо
мне для Вас Ваша дорогая Катя
которая всегда была в Вас. Во-пер-
вых разрыните мне передать Вам
свой тисотсердечный городской и
соскучливый привет, и желаю
Вам всеокалутного в Вашей новой
жизне. Дорогие Манюшка и сестри-
ца Манекка я желаю Вам цвѣта
получила писмо, а я от своей любимой и никогда не забываю

Postkarte
mit Antwort

Назвуйте область, новую уряду праці
писати латинскими буками
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

An, Кому:

in:

куда:

куда:

Straße:

Булац:

Улица:

Kreis:

Pовіт:

Rайон:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

получили письмо Вадя от Вас
любимый и никогда не забываю

Tatarsowa Marija
Stadt Putin

St. Nikolai-Kapelle
W 65
Kreis Putin

Obst. Putinka

Zurück

родителей и я целую много и много раз любимых ^{родителей} ^{мать и валь} ^{сестры}
Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши wyraźnie і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

и любимых родителей очень люблю и мы имеем много счастья
и радости, что вы живете хорошо и много благодарю вас, что
вы пишете и за моих родителей это они будут хорошо.
Ворожее Губоты Оля и сестрица Манюшка я вам выслала свое ма-
мкинское вот плохое фото но только звоните мне, что такое не
хорошо, но что-то делает что я есть там сама так нехорошо
но все же вот плохое но выслала для вас и смотрите и никогда
не забывайтесь писать письма не скушайте даст бог скоро
увидимся с вами вот не надолго время, Ворожее Манюшка сестри-
ца Манюшка и твои детки Зиночка и Славик мы живем с
Вашей как родные сестры кушаем с одной ложкой и пошты едим
тоже вместе на одной кровати, так это говорит для моих роди-
телей, что мы живем хорошо, за нами не беспокойтесь. Ворожее
Манюшка и Манюшка берите свое здоровье. Привет для вас и вашим
соседам вид меня целую много много раз вас и соседей ваших
Марфу Иванову. Передавайте привет своим никогда не забываете

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Postkarte
(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому:

*Katja
Szemowa,*

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Ostarbeiterinnenlager
"Rurtal"
Birkesdorf b. Düren

Absender: _____

Надавець: _____

Отправитель: _____

Lagerstempel
mit genauer

postalischer Angabe

Postkarte

mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

Лист 30 серпня
Добрий день мій підругу
попаша мамашо мій
рідненьк сестрички Вера
Катя Варочка тим Вам
писат листа моя спочаю
моя злива і здорово того
Вам зливою мій крамоч
житині я живу по сі
рабну пойма робото

An, Кому: _____

in:

куди:

куда:

Straße:

Булаць:

Улиця:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Сумська область

Котенський Район

Досі Миколаївська

Досі Тумоєвська

Віско Прокін

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

тако я колюсні мені харчо їсти прирази
чкіло кідас 300 масла 300 вареня 300 салору те все
намаздує одні мені токо нічого одк здумано
продом так мабути кришии почитілоб
ну нічого напасио і напасио промешного
пісам не пишит я вам поспомо дікотмо
скілки ави мабути зобули еда дсе се
напасио пишит пісам доменн по мені скучно
завани поточно ліи підметенкии дєробити
ноторту тіколюсні ну писит я домо мї хорядно
харчо які новчі цунос новчіи нелой підкіно
прєто велик незенкий прєвет патані
помахиі Вері Каті Вєрі бабусі ну стци
дєвїданія писало Вєро Кіма.

Absender: _____

Надавець: _____

Отправитель: _____

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Antwort in Germanien

An, Кому: _____

Etserko Nina
in Lainken post
Hornwalde Kr

Ort: _____

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Dirschau
Westpre Germani

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Nasja Jesehtschenko

Baderberg Sackem

087 Lager.

Lagerstempel

mit genauer

postalischer Angabe

087 Lager
492/100/187

A5

Postkarte

mit Antwort

Назву области, повіту і уряду не пи-
сати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

6 6

-18. 45. 11

KANTON

An, Komu:

Nasja Jesehtschenko

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Украина

dorf Ivanize

Nedrigelou

Сумська

Лист пишено 1/11-43 р.
До своєї подруги Варі від
Кензі. Варя я тобі передаю
з далекого краю свій ску-
тний привіт. Варя я від
тебе получила одкрітку
за яку я тобі безцотко
роздаю Варя я дуже
рада що ти мені напи-
сала Варя прошу тиши

подібним мені листів я буду дуже рада. Вера
живу я нікого роботою там де і родився ти знаєш
бо я додому писала Варя прошу писати як ти живе
чи не роботу ходити як гуляєш ти пишеш? Вера
всі Варя пиши чи кожного дня гуляєш як?
дівчата дотам я Варя як думало як ти гуляла як
спати у копорі все Варя передумай і думало що всі
ви дотам а я тут Варя думало що як емою живали
Варя скільки я тут кожного дня сліз вилило що пої
погоди літа так тропедуть. Варя скажи Наці і Дер-
зетні хай мені кепиши хоті буну одиратику до
я її писала сніжного того вона мені отвему не дає
Варя передавай кепиши пошпиши пенні мені
дусі Тамі Вані одвоші марусі Оксані Коли Валоді всі при-
вети од мене і всі дівчатам Варя і поді привіт од Наці
~~Варя і дівчатам Варя і поді привіт од Наці~~
[хвінці ен очіго і очіго іши] [хвінці ен очіго і очіго іши] [хвінці ен очіго і очіго іши]

Deutch u. auf der Linie schreiben! | Письмo виразно, тільки на лінійках, | Письмo и онятно и онов иши! |

Absender: _____
Надавець: _____
Отправитель: _____

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому: *Maja Jeschtschenko*
Radeberg Sachsen ost
Lager.

Ort: _____

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Absender:
Надасць:
Отправитель:

Estschenko Dmytro
Gemeinschaftslager Nordfeld
Tröbitz über Kirchhain NL.

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

22.10/III-43p.

Доброго здоров'я щирої і
добробога незабутній родителі,
перш чим пишу свого
коротенького листочка
дозволяю передати вам
свій щиренький листочок
щирої привіт і пожелати
вам усього найкращого у
ващій житті. Дорогі
родителі напам'ятай, напам'ятай
а також брати і сестри а ви сподіваюся,
а поки живу охочу з вами напам'ятай писати.

Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

An, Кому:

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улиця:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Ukraine

dot Ivaniza

Nikolaiwskoho

Iunsko

Romni

6 6

Розумляйтесь заразом ми всі розуміємо.
Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

ну Вам пишу кожну неділю. Дорогі родителі,
пишіть про свого нинішнього у вас є дача як
мибе Маруся а також всі родичі пишіть як
у вас новинки як там бабуся ні неворочають
замком хай нежуряться а скоро приїду додому.
Щиро а Вам свого фотографію хоч і на час розу-
мні ну нічого буде для Вас саме було велике
сонце. Дорогі родителі новинки у вас дежні там,
як і у вас. Писала більше ну нічого передавши
усім родичам, сусідам а також і дівчатам привіт
пишіть якні у вас вийс а без нього дуже
стучина а також без Вас усіх. Згущи дослідження
останність нині і здорові передаємо всі поспіша-
єм матеріал, і бажаємо Вам усього найкращого
Вамі щиро, а коли скоро повернуся до свого
дому Україну. Привіт мамі, таті, бабусі, каті, лоні і Вам

Отправитель:

(Antwort)

Ответ в Германию

Ан, Кому:

Estzenenko

Donja

Firmen-
Stempel

Tröbitz über Kirchhain NL.

96
Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому: Estschenko

Dunja

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Gemeinschaftslager Nordfel
Tröbitz über Kirchhain NL.